

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos utca (Mária-fy-ház), a hová a lap, szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hóra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvár, Deák Ferencz utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok, kereske dők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyilttári ozlkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

A trónörökös házassága.

— Seperatu votum. —

Ugy hallszik, hogy a trónörökös házasságáról előterjesztett törvényjavaslatl szemben a függetlenségi párt nagy parlamenti aktióra készül. Ennek az aktiónak szükségét nem látom, czélját megérteni nem tudom s az alábbiakban megkísértem az annak elhatározásával szemben érvényesíthető szempontok kifejtését.

Miről is van itt szó tulajdonképpen?

Arról, hogy a törvényhozás törvény alakjában tudomásul vegye Ferencz Ferdinánd kir. főhercegnek azt a nyilatkozatát, mely szerint Chotek Zsófia grófnővel kötött házasságát u. n. morgantikus házasságnak ismeri el.

E nyilatkozat törvénybe leendő beczikkelyezésével szemben a függetlenségi pártnak e kérdéstről eddig megnyilatkozott képviselői hármaz indokból tettek kifogást.

Első sorban közjogi sérelemet látnak abban, hogy az u. n. renunciatio beczikkelyezése által a trónöröklés kérdésében a Habsburg-ház sokat emlegetett „házi törvény”-ének (Hausgesetz) befolyás engedtessek.

Másodszor a demokratia szempontjából kifogást emelnek az u. n. morgantikus házasság fogalmának, mint a konkrét esetben a királyszo egyéniségét és jogállását kisebbitőnek receptiója ellen.

Végül kétségbe vonják Ferencz Ferdinánd kir. hercegnek azt a jogosultságát, hogy ő a reá nézve még meg sem nyílt jogról utódait kötelezőleg is lemondjon.

Ismétlem azonban, hogy mindezek dacára sem tudom méltányolni a függetlenségi pártnak a renunciatio beczikkelyezésének megakadályozását célzó actióját.

Tisztában kell ugyanis lennünk mindenekelőtt azzal, hogy itt nincs szó Ferencz Ferdinándnak joglemondásáról, hanem csupán egy nyilatkozatáról, mely az általa kötött házasság tekintetében tartalmaz kijelentést.

Igaz, hogy ez a kijelentés az 1713-iki házi törvényen alapszik, annak rendelkezéseire alkalmazkodik, de nem szabad felednünk, hogy a házi törvényt, ha nem is, mint ilyen, de mint az 1723-iki törvényekbe beiktatott rendelkezések magyarázatánál nem nélkülözhető segédeszköz a magyar törvényhozás már 1723-ban elismerte és

így annak létezését, hatályát ma sem ignorálhatja.

Az 1723-iki törvények ugyanis a trónöröklés kérdésének szabályozásával kapcsolatban, felelnek arra a kérdésre, hogy ki lehet Magyarország királyává kimondják, hogy a trónöröklés joga csak olyan austriai főhercek (archidux Austriae) egyenjogu házasságából származott róm. kath. vallásu utódainak van fenntartva, a kik III. Károly, I. József avagy végre I. Lipót királyunk valamelyikének „ágyékából” származnak.

Tehát ugy az austriai főherceg, mint az „egyenjogu házasság” fogalma magának a pragmatika sanctiónak nevezett 1723-iki trónöröklési törvényeknek a származéka.

Am ha ezek szerint a törvények szerint csak austriai főhercek egyenjogu házasságából származott utóda lehet Magyarország királyává, akkor nem lehet többé azt mondanunk, hogy bármely a felsorolt ágakból származó austriai főherceg bármely házasságából származott utódai feltétlenül részesülhetnek a trónöröklés jogában.

A magyar törvényhozás e kérdést másként döntötte el, korlátokat szabott a trónöröklési jog terjedelmének és ezzel felállította annak szükségét, hogy a kinek házassága tekintetében, a törvényben felemlített egyenjoguság szempontjából kétségek támadhatnak, azon maga tegyen e részben nyilatkozatot.

Nős Ferencz Ferdinánd ilyen nyilatkozatot tett volt házassága megkötése előtt s a magyar törvényhozásnak most ezt a nyilatkozatot terjesztették elé beczikkelyezés végett.

Hogy ez a nyilatkozat voltaképpen a házi törvényen alapszik, (mert az egyenjoguság feltételei ott vannak részletekben körül írva) és az által előirt modon tételt meg: az a beczikkelyezésnél irvetevans. Maga az a körülmény, hogy a házi törvény rendelkezései nálunk ismeretlenek, lehet ok arra, hogy a magyar törvényhozás az 1723-ki elődte tekintetben terhelő nagyfoku lelkiismeretlenség némiképpen való helyrehozatalával, annak köz hirrétételét követelje, de nem lehet ok arra, hogy annak létezését ignorálja.

A házi törvény, mint a Habsburg-család személyi és örökösödési viszonyait szabályozó, igenis létezik s azzal, hogy egy annak szellemében végbement actust a magyar törvényhozás tudomásul vesz, még nem teszi magáévá an-

nak rendelkezéseit, nem tulajdonít annak általános érvényű törvényerőt, de szükségszerűleg alkalmazza azokat a consequentiákat, a melyek a magyar törvényben is felállított, de közelebből meg nem határozott házassági egyenjoguság fogalmából fakadnak.

Megengedem, hogy az a körülmény, hogy az egyenjoguság kérdésében egyedül irányadó mérték jelzött a konkrét esetben a trónöröklés egyoldalú nyilatkozata képezi, — általános tekintetekből a trónöröklés rendjébe a bizonytalanság elemeit viszi be. Mert a mint most az u. n. egyenjogu házasság fen nem forgását a trónörökös nyilatkozata állapítja meg, ugy más esetben annak hiánya ismét contraversiákat idézhet elő és e contraversiák az államrendjére vethetnek következményeket. Mindez azonban nem olyan momentum, melyre való tekintettel a Ferencz Ferdinánd renunciatciójának beczikkelyezését meg lehetne tagadni.

Különösen nem lehet pedig ezt tenni abból a hozzá sem messze eső tekintetből, a melyből e kérdésre tett reflectioiban Barabás Béla indult ki. Mert hiszen, ha kárhözatosnak tartjuk a pragmatika szantiot és óhajtjuk elkövetkezett annak a pillanatnak, a melyben a szabad választás joga a nemzetre visszazsall, ugy nem akadályokat kell gördítenünk egy oly nyilatkozat érvényének elismerése elé, a mely ez eshetőség bekövetkezett pár évtizeddel hozzánk közelebb hozza, hanem örömmel kell azt fogadnunk.

És ebben nem feszélyezhet a magyar lovagiaságra a demokratikus fel fogásra alapított az az argumentum sem, mely a leendő királyné személyes és jogállását tolja előtérbe. Chotek Zsófia grófnő Magyarország királynéja lesz. Osztozik férje jogaiban, kiváltságai és rendelkezik mindazokkal, a külső decorumban megjelentkező privilegiumokkal, a melyeket a magyar közjog a király feleségének biztosít. Ezeket a renuntiatio és annak beczikkelyezése nem változtat; ezeket nem ártatja. Sőt ezekre való tekintettel esetleg már most lehetne garantált keresni szemben a jöhető elhomályosítási törekvésekkel, de sem ez, sem a felsorolt többi tekintet nem lehet oszlop indok arra, hogy visszautasítsuk Széll Kálmánnak a renunciatcióra vonatkozó törvényjavaslatát.

Ha elfogadjuk az u. n. pragmatika sanctiót, mint jogalapot, ezt mint consequentiát vissza nem utasíthatjuk.

V. A.

Politikai hírek.

Feliratok a Ház asztalán. Budapestről írják: A képviselőháznak kérvényező bizottsága csütörtökön veszi tanácskozással azokat a peticiókat, melyek részint még a tavaszról elintézés nélkül maradtak hátra, részint a nyári parlamenti szünidő folyamán érkeztek a házhoz. Mindezek együtvéve — számszerint 246 fölirat és petíció — a bizottság csütörtöki ülésén napirendre kerülő tizenharmadik sorjegyüket alkotják. Van közöttük több oly felterjesztés is, a mely már idejét múlt. Ilyen például a kvóta fölemelése ellen beadott több petíció, a melyeknek irattárába való helyezését fogja a bizottság proponálni.

Külkereskedelmünk. A m. kir. központi statisztikai hivatal most adta ki jelentését a magyar korona országainak 1899. évi külkereskedelmi forgalmáról. E jelentés szerint az 1899-ik év közgazdasági tekintetben, ha nem is a teljesen moddó, de mindenesetre a kevésbé kielégítő évek közé tartozott. Pangás, sőt visszaesés a legtöbb téren, a vállalkozási kedv erős hanyatlása, a mezőgazdasági termények árának csökkenése s ezzel kapcsolatban az iparezik-kek árában beállott jelentékeny emelkedés, ezek azok a kiemelkedőbb és kétségtelenül nem valami örömdotás jelenségek, melyek az elmúlt év gazdasági történetét jellemzik. A mérlegünk, mely 1895. óta négy éven keresztül állandóan passzív volt, a múlt évben újra aktívá lett. Tavaly az összes kivitelünk értéke 12005 millió korona volt, az összes behozatalé 11987 millió korona, így a kivitel 17 millió koronával haladta meg a behozatalt. Az előző évhez képes eléggé jelentékeny az javulás.

A beruházási törvényjavaslat, melyet a kormány már legközelebb a képviselőház elé terjeszt, nem csupán a népis-kojai, hanem a legszükségesebb törvényszéki építkezésekre is ki fog terjedni. Az igazságügy miniszter rendelkezésére boesított hatmillió koronányi építkezési kölcsönt ugyanis teljesen kimerítették az idén folyamatba vett törvénykezési építkezések, sőt a már megkezdett brassói, kolozsvári és löcsei építkezések jövő évi szükséglete sem talál abban fedezetet. Természetesen, még kevésbé fedezhetők abból ama törvényszéki építkezések költségei, a melyek, mint legszükségesebbek, legközelebb fognak megkezdetni.

Főispánok beigtatása. Liptó-Szent-Miklósról jelentik: Az eddigi rendelkezések szerint Csillagh Józsefet, Árva megye ujon kinevezett főispánját október 22-én iktatják be hivatalába. Zólyom megye új főispánját, Kürthy Lajost október 25-én, Szatmár megye új főispánját pedig október 28-án iktatják be.

Az a bizonyos-bizottság.

Kolozsvár, okt. 18.

A képviselőház összejutásával ismét ráterelődött a közgyűgyelem a gseftelő politikai ügyekre, s illetőleg ez összeférhetlenségi bizottságra.

Csak a minap sürgötték meg a képviselőházban az összeférhetlenségi törvény revizióját; a miniszterelnök szokott főbeszédűségével ígért gyors eljárást s a látszatja ime meg is van már; az összeférhetlenségi törvény reviziójára kiküldött bizottságot azzal a megokolással hogy ágjai határozatképes számban nincsenek a fővárosban, még mindighem hívták össze, a bejelentett összeférhetlenségi esetek tárgyalását pedig elhalasztották nov. 21-ére. Egyik kormánypárti ujság most gyanulatlán kibőfenti, hogy az összeférhetlenségi bizottság husz tagjából tizenhét a mult hét folyamán a fővárosban tartózkodott s az elhalasztás okául felhozott közönséges kibuvó volt. Lehet-e felháborodás nélkül szemlélni ezt a játékok, a mit a magyar néppel üzenek ott fenn ezek az urak, a kiket érdekei „képviselő”-ivé küldött fel a parlamentbe.

— Az összeférhetlenségi esetek elbírálására kiküldött bizottság ülését tényleg összehívták, de nem tarthatták meg, mert a bizottság nagyságos tagjai — Isten a megmondhaja hányadszor — nem jöttek össze.

Elnapolták tehát s megint összehívták, hogy megint elnapolják. Frivolitásnak mondja ezt maga a kormánypárti organum is. Frivolitás? Milyen szelid szavakat is szed elő emlékezete tárházából a jönevölt „publicista” olyan jelenségek megítélésére, a hol az ostornak csak normális megszuhogtatása is vétkes mulasztás.

Az anarkisták ellenében leghatásosabb fegyverképen a megbotozást ajánlotta egy német képviselő. A magyar parlament eme bizottsági tagjai ellenében, a kik a márgyis hitelvesztett ház becsületének még megmaradt parányait is elpusztítják, mikor alkotnak már valami kivételes intézkedést. Nem lehet alkotni, mert az e célra kiküldött bizottság sohase gyűne össze határozatképes számban s ur marad a magyar parlamentben a betyármoral és gesett-szolidaritás mindaddig, míg a magyar nép kérges kezével közibük nem csap.

A honvédelmi minisztérium osztrák felügyelet alatt.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, okt. 17.

A m. kir. honvédelmi minisztériumban nem Fejérváry az ur, hanem Krieghammer a közös hadügyminiszter. Rég tudott dolog ugyan, hogy Fejérváry Géza br. „honvédelmi

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Október 18.

A magyar nemzet szabadságszeretetről.

(Dr. Szádeczky Lajos beszéde a Kossuth-asztaltársaság okt. 16-án tartott estélyén.)

Harmadappal ezelőtt arra szólítottak föl, hogy a Kossuth-asztal mai estélyén felolvassát tartsak.

Azt kérdeztem a küldöttségtől, hogy mi czéloból alakult a Kossuth-asztaltársaság? Azt a feleletet nyertem, hogy a hazaszeretet ápolására, vallás és politikai különbség nélkül. Ilyen czélra nem haboztam a szíves felszólításnak engedni, s rövid eszmefuttatást kívánok tartani a hazai történelemből a magyar nemzet szabadságszeretetről, azoknak az eszméknek fejlődéséről, melyeknek Demosthenese Kossuth Lajos volt.

Midőn ezer évvel ezelőtt a magyar nemzet hazánk határaihoz érkezett, az akkori görög császár, Bölcse Leo így jellemzi a magyarokat: „Népes és szabad ez a nemzet és mindenek felett arra törekvő, hogy elleneségei ellen magát vitézül viselje.”

Ez a magyar nemzet legrégibb nemes levele; a szabadságszeretet nemzetünknek legrégibb öröksége, a mit még Axiából hozott magával s a mit feltétlenül megőrzött története folyamán.

A magyar alkotmány a legrégibb Európában, ott vetették meg alapját az új haza határai előtt, az etelközi pusztákon, a vér szerződésben, a mely a nemzet szabadságát is biztosította.

S midőn ez a szabadság veszendőbe kezdett menni, újabb törvényhozás az u. n. aranybulla biztosítja azt (1222.) király ellen, főurak ellen, kalmár népek kapzsisága ellen. Benne van az is, hogy ha a király ezt a törvényt megsérténé, a nemzetnek jogában áll ellent mondani és ellentállani. Ez a törvényezik biztosítja a magyar szabadságharcok törvényességét, jogosultságát.

Ehhez az utolsó fegyverhez azonban csak ritkán, kivételes esetekben nyúl a nemzet. Nemzeti királyok alatt nincs szükség törvény alkalmazására, mert nemzet és dinasztia egygyé vannak forrva, az ország nemzedékről nemzedékre gyarapodik, az állam hatalma emelkedik. Az Árpádok mellék tartományokat szereznek az anyaország határain kívül. Nagy Lajos tengeren túl és új tengerekig terjeszti ki az állam hatalomkörét.

Magyar tenger vizében hunyt el Észak, kelet s dél hulló csillaga!

Városunk nagy szülőtte, Mátyás király, esoh és osztrák tartományokat hódít, a bécsi Burgban tartja utolsó királyi szállását. De halála után csakhamar elborult a magyar haza ege, ránk zudult

A világot ostromló töröknek Napkeletet leverő hatalma!

Az élet-halál küzdelem új állam alakulást hozott létre. Államszövetségbe léptünk Ausztriával. Azzal a reménységgel tette ezt a nemzet, hogy a szomszéd államtól segítséget nyer a török ellen.

A segítség adás mennél kevesebb volt, de annál nagyobb a vágy, hogy Magyarországot beolvasszák a Német birodalomba. A két ellenséges hatalom, a német és török között Magyarország darabokra szakadt szét, az Alföld rónán török hódoltság alakul, a Felföldet és Dunántúlt Bécsből kormányoz-

ták, Erdély külön országgá, nemzeti fejedelemséggé válik. Ide menekül a nemzeti génusz, szabadság szeretet, vallás szabadság, nemzeti nyelv és irodalom.

Erdély siet védelmére az önállóságáért küzdő anyaországnak. Boeska István, Bethlen Gábor, Rákóczy György hadai menik meg az anyaország államiságát.

A török kivétele után Erdély megszűnik nemzeti fejedelemség lenni. Azt lehetett volna hinni, hogy szebb idők hajnala dereng a magyar ég felett. Ámde a török ellen nyújtott segítség fejében a németek elnyomatási törekvései a 17. évszáz végén még nagyobb erővel ujultak meg, mint bármikor azelőtt.

A Rákóczy-szabadságharc volt rá a felelet, a mely megértette a zsarnoksággal, hogy ezt a nemzetet eltiporni nem lehet s a szatmári béke elismerte a magyar nemzet történelmi jogait, önállóságát.

A mult század az erőgyűjtés százada volt, reformokat kívánt az idők szelleme. Támadt is egy nagy reformátor uralkodónk, József császár, a ki azonban a történeti jogok megsemmisítésével akarta az országot regenerálni s a birodalomba beolvasztani. Ilyen áron a magyarok sem gazdaság, sem tudomány, sem lelki tisztaság nem kellett.

Utódja alatt, az 1790–91-iki országgyűlésen törvénybe iktatták, hogy Magyarország minden más államtól független, melyet saját törvényei szerint kell kormányozni.

Ámde a régi alapon, a rendi alkotmány alapján nem lehetett az országot újja teremteni s jelen századunk nagy történeti alakjai annak szentelték életüket, hogy az egyoldalú szabadságot, a mit csak a nemesség élvezett, általánossá tegyék a haza minden polgára számára, rendi, nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül, hogy legyen szabadság, egyenlőség, testvériség.

És a mig Széchenyi gazdaggá teszi igyekszik a magyart, Deák Ferencz a jog-

fejlesztésen fáradozik, az új Magyarország lángloktól előharcosza, Kossuth Lajos, nemcsak Magyarországnak, de Ausztriának is új alkotmányt, népképviselőt, felelős minisztériumot követel 1848. márcz. 3-án, a pozsonyi országgyűlésen tartott beszédének közhírhelyi Ausztria is az alkotmányát. Ez lelkesítette fel a bécsi polgárokat arra, hogy ők is alkotmányt követeljenek. Midőn a magyarországi küldöttség élén Kossuth márcz. 15-én Bécsbe ment, őt a bécsi nép, mint Ausztria megváltóját ünnepelte.

Az 1848-iki korszakalkotó törvények vér nélkül vittak ki, de a reakció csakhamar visszaakarta vonni az engedményeket s Magyarországot az önvédelmi és szabadságharcra kényszerítette.

És ekkor a Kossuth lángszavára csodák történtek Magyarországon. A tanuló ifjúság elhagyta az iskolák csendes falait, az iparos ifjak a műhelyeket, a földmivelők szántóföldjeiket s beálltak honvédeknek.

Azt a lázas lelkesedést, mely ekkor el-töltötte Magyarországot, nem lehet könyvek-ből megtanulni, csak a ki átélte, vagy a kik apukák vagy nagybátyáink ajkairól hallottuk e csodás lelkesedés ígét, képzeltethük el, hogy minő volt az a fellángolás, a mely hőbököt teremtett s a magyar vitézséget dicsővő tette a világ előtt.

Ezt a lelkesedést s Kossuth rajongó tiszteletét mily szépen rajzolja Tóth Kálmánnak alábbi költeménye:

Kossuthnak.

A harcza mentem akkor én is el, Bár okát sem tudnám, hogy mi lehet. Tizenhat éves gyermek voltam én, Csak mentem és — éltem nevedet.

Atakra fujtak . . . és én nevetek, Tréfáink tetszett ez a művelet . . . De a huszárak közbe vettek és Rohantunk mind — éltem nevedet.

Elveszett minden — hazamentem én, Átám szeméből a köny pergett . . . És sirtam én is, nem tudam miért, De sírva is — éltem nevedet.

Azóta mennyi sok év elhaladt, A sejtelen élkötem eszme lett . . . Most érek mindent, mi volt akkor az! — . . . És éltem én most is nevedet.

A Kossuth neve azóta ugy él a magyar nép szívében, mint egy szent imádság, mely a legmagasabb nemzeti eszmék kultuszát jeleníti. A szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméinek jelszava e név. A mi volt a mult századokban Boeska, Bethlen, Rákóczy, az a jelen században egy személyben Kossuth Lajos, a nemzetünket, hazánkat fenn-tartó történeti eszmének, a szabadság eszmé-jének dicsó személyesítője.

Az ő ajakáról hallottam leginkább magasztalni a történelem tanulságainak megbecsülését.

Midőn az 1889-iki párisi kiállításra a budapesti írók és művészek köre kirándulást rendezett, felkerestük őt turini remeteségében. A 850 magyart kisebb csoportokban fogadta dolgozó szobájában, — mindenki néhány szóval üdvözölte őt s ő mindenkihez intézett egy pár szíves, szeretetteljes szót. Én olyanformán mutattam be magam, hogy szenge gyermekkorom óta az ő nagy nevének tiszteletében neveltem édes atyámtól, a ki végig harcolta a szabadságharcot s az ő lelke übeszélései hatásának köszön-hetem, hogy a magyar történelem tanítását választottam élethivatásomul. Azt válaszolta rá: *Lelekemből örömelek, hogy a régi bajtársak kegyelettel emlékeznek reám s az áltál nagy időkre is hogy ezt a kegyeletet átörökítik fiaikra is; tartsa is meg az Isten a magyar nemzet fiait a multak kegyeletében, mert csak annak a nemzetnek van jövője, a mely a multat megtudja becsülni.*

miniszterül alkalmazott („augestell“) cs. és kir. közös hadseregbeli tábornagy* a mint azt a közös hadsereg címétára nyíltan hirdeti is; de az eddigelé kevésbé megfigyelt dolog volt, hogy a honvédelmi miniszteriumban a közös hadügyminiszter közvetlenül egyenesen rendelkezik.

Fölzsolálás, tiltakozás tárgyát még nem képezte, hogy a közös hadügyminiszter egyenesen rendelkezik a m. kir. honvédelmi miniszterium személyzetével, hogy a honvédelmi miniszterium legfontosabb ügyosztályainak főnökeit nem Fejérváry, hanem Krieghammer nevezi ki.

A bécsi Armee-Verordnungsblatt szabatszáma s utána a vasárnapi Budapesti Közlöny közölte a többi közt a következő közös hadseregbeli kinevezéseket:

Ö felsége kinevezte a m. kir. honvédségnél szolgálati alkalmazásban levő következő vezérkari alezredekéseket: Wiebe Adorjánt a m. kir. honvédelmi miniszterium III. és Csanády Frigyeszt ugyanezen miniszterium IV. osztályának főnökévé.

Ezek a közös hadügyminiszter kinevezései. Az ő rendeleti közlönyében jelentek meg, az ő felelősségére, az ő előterjesztésére nevezte ki az illetőket a felség.

Utólagosan a honvédelmi miniszterium rendeleti közlönye is tudomásul veszi a kinevezésekről s a Budapesti Közlönyben a honvédségi rendeleti közlöny nyomán még egyszer megjelennek a kinevezések, de az elsőség az Armee-Verordnungsblatté, az elsőség a közös hadügyminiszteré.

A m. kir. honvédelmi miniszterium ügyosztályainak főnökeit a közös hadügyminiszter nevezi ki.

Szegénytelen állapot!

A mikor Bulgáriában az orosz hadügyminiszter parancsolt, akkor voltak ott oly állapotok, mint ma a függetlenek állított, az önálló államisággal dicsekvő Magyarországon.

„Bizalmam az ősi erényben!“ De azért honvédségünknek az ezredesnél magasabb tisztje nincsen, a tábornokokkal már a közös hadsereg látja el a m. kir. honvédséget, épp ugyint a bolgár hadserege annak idején az oroszok.

Már beletörődünk abba a gondolatba, hogy honvédségünk nem külön hadsereg, hanem ágya töltelékül dandáronként, hadosztályonként be van osztva a közös hadsereg hadtesteibe, de az már mégis fölháborít, hogy honvédelmi miniszteriumunk, az önálló független magyar kormányzat egyik fontos szerve, az sem önálló.

Bécs nem elégszik meg azzal, hogy Fejérváry az ővé, nem elégszik meg azzal, hogy egy osztrák tábornok (a kit honvédelmi miniszterül alkalmaztak) ott van minden magyar minisztertanácsban, Bécsnek még — az is kell, hogy a m. kir. honvédelmi miniszterium egyes ügyosztályainak az élén az ő emberei, az ő kinevezettjei álljanak.

A honvédelmi miniszteriumnak a dolog természete szerint vannak szorosan katonai jellegű ügyosztályai. De ha a honvédségnek magasabb tisztje nincs az ezredesnél, akkor az ügyosztályok élére nem szabad tábornokokat (cs. és kir. tábornokokat) állítani. Inkább civiliek legyenek ezek az osztályfőnökök, hiszen régebben Fejérváry előtt, még a honvédelmi miniszter is civil ember volt. — És ha alezredek is elvégezheti a III. és IV. ügyosztály vezetését, miért nem bizzák ezt

m. kir. honvéd ezredekere, miért cs. és kir. vezérkari alezredekere?!

Az 1867. évi XII. t. cz. 27. §-a egyenesen tiltja, hogy közös miniszter Ausztria vagy Magyarország külső kormányzata ügyeit vigye, avagy azokra befolyást gyakoroljon. Ez az új rendszer tehát az 1867-iki alkotmánynak újabb lábbal tiprása.

De a 67-iki törvénytől eltekintve, is a magyar miniszteri kormányzat függetlenségének kérdése.

Bulgária már fölzsabadult. . .

r. t.

Erkel Sándor.

A temetés.

Budapest, október 17.

Erkel Sándor temetése ma óriási részvét mellett ment végbe.

A halottnéző közönséget délelőtt tíz óráig egy óráig bocsátották a vesztülőbe. A közönség sorában a Nemzeti Színház és Opera tagjai s közéleti kiválóságaink közül is igen sokan megjelentek.

Egy óra után bezárták a csarnokot s megkezdődött a gyászolóközönség felvonulása, a melyet csak belépőjegyekkel bocsátottak be csarnokba.

Mire elérkezett a beszentelés ideje, már nemcsak a csarnok volt szorongásig telve, de a lépcsőkön, a bejáratoknál s a környéken is alig lehetett mozdulni.

A gyászoló család tagjain kívül ott voltak a többek között: Wlassics Gyula vallás és közoktatásiügyi miniszter, Csörgeő Gyula keresk. államtitkár, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, gr. Keglevich István intendáns, Beöthy László a Nemzeti Színház, Porcsolt Kálmán a Népszínház, Szécsi Ferencz a Vigaszínház igazgatója, Mészáros Imre az Operaház igazgatója, továbbá a Budapesti Polgári Daloskör, a Ganz-gyár énekkara s az összes budapesti daloskörök, az Opera személyzete, a Nemzeti Színház művészgardája, a Liszt Ferencz Zeneművészeti, a zeneakadémia tanári kara és növendékei testületileg stb.

Pontban három órakor kezdődött a szertartás, melyet Stieber Vincze apát plébános végzett fényes papi segédlettel.

Az egyházi szertartás befejeztével az Opera énekkara Erkel Ferencznek „A halál-éjszakájá“ kezdetű gyászdalát énekelte, a magánénekesek közreműködésével, Noseda Károly kántáló vezetésével.

Ezután az Opera zenekara, Kerner karmester vezetésével, az „Istenek alkonyá“ból előadta a „Siegfried halála“ című gyászindulót.

Most Mészáros Imre, az Opera igazgatója lépett a koporsóhoz s megható beszéddel vett búcsút az Opera és a magyar zene művészek nagy halottjától.

A búcsúbeszéd után a koporsót levitték a hallottas-kocsira, mialatt az Opera zenekara a színház homlokzata előtt Hunyadi László gyászindulóját adta elő Benkő karmester vezetésével, végül a mikor a halottas kocsi megindult a budapesti daloskörök énekeltek. A „Mért oly borús“ kezdetű gyászdalát adták elő Bellovics Imre karmester dirigálásával.

A menet az Andrássy-úton, a Teréz-és az Erzsébet-körúton s a Kerepesi úton vonult ki a kerepesi temetőbe.

A menetet egy szakasz diszruhás lovasrendőr nyitotta meg. Ezután következett a honvédszenekar Bachó karmester vezetésével, a ki ma délen járt Keglevich intendánsnál a végéből, hogy a legnagyobb magyar karmestert a magyar honvédszenekar kísérhesse.

— És — és — Forrester kisasszony — volt pénze? — kérde Bazil rekedtes hangon, a mint a kis czedulát a belső oldalzsebébe tette, a nélkül, hogy engedelmet kért volna rá.

— Igen, szerencsére volt — válaszolt Denzilné, örülve, hogy valami kelleme is mondhatott. Havi fizetését csak a napokban adtam át.

— Hala az Égnek! — mondá Bazil halkán, a megkönynyebbülés sóhajával. Madam — folytatta, havi gyökeréig pirulva — szeretném azt a kezét érinteni, mely oly jó volt hozzá. Kegyed nem tudja, hogy neki mily nagy szüksége volt egy jó barátára.

Danzilné szintén elpirult, de kis fehér kezét készséggel nyújtotta ki a farmer nagy napbanított kezének a szorítására.

— Csak azt kívánom, hogy bár ebben a dologban tudnék önnek valami szolgálata tenni; de miután az nincs hatalmamban, legalább arról legyen meggyőződve, hogy jó kívánságaimat bírja.

Ekkor Danzilné nyájasan köszönt, a legény kinyitja az ajtót és Holt Bazil ismét kúnt van a verőfényes utcákra.

IX.

Holt Bazil még mindig Londonban időzik, nem tudja azokat az utcákat elhagyni,

A zenekar után jöttek a koszorú-köcsök, majd a halottívó diszkoci, a melyet a rokonság és a notabilitások fogatai követték.

Végül ismét egy szakasz diszruhás rendőr követték.

A diszruhák, a melyet a főváros az elhunytan adományozott, báró Atzél Béla sirja mellett van.

Ide érkezve, a koporsót levették és a sir szélére tették s a papság újra beszentelte.

Beöthy László, a Nemzeti Színház igazgatója lépett ezután a koporsóhoz s rövid, szép beszédben vett búcsút az elhunytól.

Várady Sándor mondott még néhány megható búcsúszót az Operaház személyzete nevében.

Végül a kolozsvári Nemzeti Színház nevében dr. Janovics Jenő mondott néhány búcsúzó szót.

Ezután a koporsót lebecsátották a sirba.

Hogyan emelik Kolozsvárt az ipart?

A múlt év folyamán egy csehországi cipő gyár városunkban ohajván vállalatát a meghívásra áttelepíteni, itteni megbízottjai utján felvilágosítást ohajtott szerezni a kolozsvári munkás viszonyokról és más, egy üzlet alapításánál fontos körülményekről. A megbízottak a munkás viszonyok tekintetében a lejjeltekesebb helyre, az iparartestülethez fordultak felvilágosításért.

S mi történt? Az érdekelt czizmadia és főleg cipész mestereink, mint az orkán, úgy zudulnak fel, s minde i faktort és körülményt megfigtják, hogy e vállalkozás elé akadály álltsanak és a vállalkozót elriasszák. Szorult helyzetük elpanaszolása mellett égre földre fogadták, hogy gyárat ők is tudnak állítani, a tőkét maguk közt is összehozzák s a városnak és közönségének kötelessége nem egy külföldit, de a város polgárait támogatni.

Ez ügyben gyűléseket tartottak, hol a városi tanács, ipartestület és kamara előjárására is részt vett, s az ajánlatuk elfogadását, bizottság küldetett ki a további munkálalatok keresztülvitelére. Most azt kérden, létezik e az a hízottság még s mit tett az ügy érdekében, mert azóta ide s tova egy év telt el? Bizonyosan tudom: semmit! Hogy pedig a gyár alakítását-szinte társadalmi uton-megakadályozni, miokból forszírozott lábbeli iparosaink által, azt hiszem, az alábbiakban eltaláltam vagy megközelitem. Nem lehetett más okuk, mint fétek, hogy a gyár oly concurrentiát csinál nekik a magán rendelőkkel szemben, hogy az tényleg sajnálatos viszonyaik mellett az elzúdlásra vezet s a munkabér tekintetében is elviselhetlen állapotokat fog teremteni.

Pedig én azt hiszem, hogy felfogásuk téves. Mert azt tapasztalathból tudom, hogy a ki elegáns, tartós, jó lábbellit akar, az készárut, ha még oly olcsó, sem vesz. A bolli tömeg árút az alább néposztály vásárolja, kinek nincs módjában 10—12 forintot adni egy pár cipőért. E tekintetben a tömegtermelésre alakult gyár tehát versenyt nem okozott volna cipészeinknek s nagyon rendelőiket nem vesztették volna el. A gyár a kisebb mestereknek is munkát adott volna s mivel a gyár több száz munkásra volt tervezve, a munkabérek tekintetében is nem concurrentiát, de egységes, egészséges viszonyokat teremtett volna.

melyekről azt hiszi, hogy azt a szegény, remegő, üldözött szívet, mely neki az egész világ volt, magukban rejti.

A felismeréstől való menekülésre, mely hely oly biztos, mint az a nagy népes város? Miután Daisyknak nem volt pénze, hogy üldözőjétől messze mehessen, hol találhatott volna jobb menhelyet?

Tehát Bazil az egész hosszú, meleg, rekedő júniusi napokban és júliusban a londoni szállásán maradt, hol egyedül csak az ablak deszkájára szerzett rezedák emlékeztették a viruló nyárra, mely a grayfordi erdeket és erdőket oly széppé és kíváncsiságot tette.

Rákkal és a férje hiába kérték és sürgették, hogy menjen haza; valami magyarázhatatlan befolyás még mindig a tikksasztó városhoz kötötte, ámbár gyakran vágyott rettenetes vágyódással Ashy Dene után, mert drága volt előtte az a hely, hol ő és Flóliott Daisy találkoztak és azt az év egész érlelt szépségében maga előtt képzelte. A sarga buza kalászkok hullámzását és az árpa susogását; a piros és fehér virágú édes illatú lőhere földeket; a folyó mellett levő eger fákat; a hosszú, fehér, kanyargó országutat, hol a szeder indák a fehér portol terhelve csúngenek le a sűvőnyekről, a kert kerítésével mellett lévő gyümölcsfákról és a nappali szoba ablakával szemben levő szilva fáról — ezek kísértették és csalogatták vissza Grayfordba, de még mindig Londonhoz volt köte.

Nem tudott felhagyni azokkal a türelmes járkálásokkal és kutatásokkal, melyekről azt hitte, hogy valamelyik napon ismét össze hozza Daisyvel. Oly takarékosan élt, mint egy remete; még mindig az egyszerű vidéken készített ruháit viselte; azzal biztatta magát, hogy othor Spring horban nem érezik a hiányt és a gazdaságban nincs semmi hátramaradás és hogy tudna ő el-

A gyár, felfogásom szerint, az ausztriai tömegárúknak csinált volna elbirhatlan versenyt s szorította volna ki piaczuokról, az ezen mozgalom óta különösen gomba módra szaporodó kész-cipő árúkat. Ezekből láthatólag érdekében a cipészek nem támadattak volna meg a gyári vállalat által.

De most nézzük, az elriasztó mozgalom által városunk érdekei ellen mit vétettek. A tervezett vállalat circa 5—600.000 korona befektetést igényelt volna s úgy volt contemplálva, hogy abban 2—300 munkás dolgozzék s az is szándékoltattott a gyáros által, hogy ezen gyárúthoz szükséges bőrök készítésére vagy maga vagy közbenjárásával és segítségével megfelelő bőrgyár is alakítsák. A bőrgyár megint legalább is olytől igényelt volna. Már most a gyáralakítás megakadályozása által az építő — iparosok 200—250 ezer koronás munkától elestek, a város közjövödelmek és az ilyen gyárak munkás állománya után járó jövedelmeivel lett szegényebb, a város közönsége pedig szintén a munkás osztály által szükségelt különféle czikkei után járó jövedelmektől esett el.

Szóval lábbeli iparosaink áldatlan mozgalmuikkal maguknak semmi hasznót, a köznek pedig határozottan roppant kárt okoztak. A város, az egész összetett kézzel nézte és semmit sem tett és nem tesz hasonló mozgalom érdekében, pedig az ország sok életrel való városától példát vehetne. És miiparól beszélünk, egyesülünk, eszünk és iszunk.

SZÍNHÁZ.

Hunyadi László. Ismét szép közönség nézte Erkel operájának előadását. Erdemes is, hogy ezt az operát mindig nagy közönség nézze, mert előadása valóban művészi magaslalon áll. És itt, újra meg kell emlékeznünk Székely Irénről, kinek alakítása Erzsébet szerepében, minden újabb előadásban nyer művészi becsben. Az, a mit ebben a szerepében produkál, az igazi nagysíttú énekesnőkre emlékeztet, kiknek énekművészetével kiálló drámai művészet párosul. A többi szereplő is becsülettel megállja helyét; Wlassák Vilma (Mária) figyelemreméltó koloratúrájával, Mányai (Czillei) ének és játékbeli nagy haladásával, Mezei (Hunyady), Stoll (V. László), Fehér (Gara) és Lukács Henriettől (Mátyás) egyaránt elismeréssel kell szólnunk. Ugy látszik, állandóan műsoron marad ez az opera.

Műsorváltozás. Székely Irén betegsége miatt a szombatra hirdetett Szép Heléna elmarad és helyette Goumód Faust cz. gyönyörű operája kerül színpa a főbb szerepekben Wlassák Vilma, Lukács Henriette, Várdalné, Mezei, Fehér és Mányaival. Szép Heléna a jövő hétre marad.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, okt. 18.

— Az Emke üdvözlöte Pálffy János grófhhoz. Abból az alkalomból, hogy Pálffy János gróf, v. b. t. t. ismét fejedelmi alapítványt tette a középosztály fiatal nevelése érdekében, az Emke igazgató választmánya Fekete Nagy Béla indítványára az alábbi üdvözlő sürgönyt intézte a nemes grófhhoz Budapestre, Kossuth Lajos utcái lakására:

menni, le a csendes faluba, hogy tudná a régi bővölködő könnyű, gondatlan életét folytatni, míg a Daisy kis farsád lábai, nap nap után, e nyomorult város utcáit róják, a nélkül, hogy egy segítő kéz nyulna feléje, vagy egy barátságos szó bátorítást öntene bele; míg ő, a szegény gyermek a lakásáért, hol megvonja magát és a minden napi kenyéréért dolgozik, ő az a gyenge teremtés, akiért ő az életét oly örömmel oda adta volna?

Nem, nem mehetett haza; hasztalan volt arra gondolni, hogy a kereséssel éppen most felhagynon. Bizonyynal nem sokára fog róla hallani; úgy érezte, mintha az ő kétségbeesett sóvárgása hozzá kell hogy Daysit vigya, ha ugyan az még életben volt. — De azok a borzasztó meleg napok még mindig multak egymásután és Daisy nem jött.

A guvernantok helyett felkereste, azoknak vezetőihez számtalan kérdéseket intézett, de hasztalanul; a napi lapokba hirdetésekkel tett közre — gondosan szövegezett hirdetésekkel — kérte Daysit, hogy bízzék benne — de választ nem kapott. — Végre csüggedni kezdett; látta, hogy nem volt közelebb a kedveséhez, mintha Ashy Deneben maradt volna; tehát vissza mehet a régi otthonába!

Igy gondolkozva, egy perzsőló forró augusztusi reggelen, midőn a nap heve az ablak tábláján levő rezedákat leforrázta, a kezébe vette a hírlapokat és ismét elolvasta azokat a hirdetésekkel, melyek között az övé volt oly hosszasan válasz nélkül hagyva. — De bármily mohón olvasta, nem tudta megtalálni azt, a mire szüksége volt.

Es ekkor valami — véletlen volt? — a nap másik részére fordította a tekintetét, hol a kemény munkával élő asszonyok szomorú hada kért foglalkozást. — Itt egy guvernantok közötti inézetének a főnök öje hívta fel a közönség figyelmét az olyan „jó születésű és műveltségű“ ladykra, a kik könny-

Abból az alkalomból, hogy kegyelmesség a magyar kultura nemzeti közműveltségünk előmozdítására magas szeszazszeretett szuggalta fejedelmi áldozatkészséggel mutatott példát, az Emke igazgató-választmánya lelkesen üdvözlí Nagy méltóságodat s nagyszerű elhatározásáért hálás köszönetet mond.

Gróf Beldi Ákos elnök, Sándor József főtitkár.

Pálffy János gróf az Emke üdvözlöte-re mai napon a következő köszönő sürgöny-nel válaszolt:

Az Emke igazgató választmányának nagyrabecsült üdvözlése és szíves megemlékezéséért fogadja Méltóságod hálás köszönetem nyilvánítását. Igaz tisztelettel Pálffy János gróf.

— Elitélések a Hier miatt. Kolozsvárt a tartalékosok mostani jelentkezésénél tizenegyet olyan egyént ítétek el 3 napi ajnczelle, a kik „Hier“ helyett, nevük felémítésénél „Jelent“ mondtak. Egybehangozó a jelen voltak részéről a vélemények arra nézve, hogy ezek az egyének nem dacból kiáltottak Hier helyett a „Jelent“, hanem vagy ostobaságból és számárságból, mint azt tegnapi reggel a főhadnagy egy ítélete kihirdetése alkalmával megjegyezte, vagy pedig szórakozottságból, a mi igen könnyen megtörténhetik egyszerűbb embereknél, kiknek nevet magyarul szólítják s kik előtt bárha három nyelven olvasták is fel a törvényt, az emberi gyarlóság, a fogyatékos szellemi képesség ráviszi arra, hogy nyelve megbicsaklódjék. Az igazságszolgáltatás rendje szerint nem büntethető a vak, ha valamit nem lát meg, a miből baj vagy veszély származik; nem büntethető a süket-néma, ha hasonló dolgot nem mond meg. Nem büntetik a tettet olyan cselekményekért, melyeknek elkövetéseért szellemi képességének egy vagy más irányú fogyatékoságánál fogva felelőssé nem tehető.

Ez elvekből kifolyólag, ha tudatlanságból, elméleti fogyatékoságból, pillanatnyi zavarból valaki Jelent kiált Hier helyett, azt megbüntetni nem szabad. Már pedig többen állítják, hogy az a főhadnagy ilyen esetekben is rótt ki büntetést. Ezt az ügyet tehát szigorú vizsgálat tárgyává kell tenni és ha csakugyan behizonyult, hogy az illető tiszt ilyen esetekben is hozott ítéleteket és azok végre is hajtottak, az illető tisztet meg kell büntetni. Legfőbb állami érdekek és a legfőbb hadurnak egyenesen kifejezett óhajátas az, hogy a polgárság és a hadsereg tagjai között a jó viszony ápolassék. Kölcsönös érdek az, hogy a jó viszony megállítására elől figyelemmel és tapintattal minden káros tényező elháríttassék. A nem igazságos alapon hozott olyan ítéletek, a melyek egyes polgárok jogait sértik, személyes szabadságát csorbítják, alkalmas tényezők arra, hogy a polgárság és katonaság között a jó viszonyt megzajtsák, tehát ugy az állam érdekei ellen, valamint a legfőbb hadur kifejezett hájtása ellen tegyenek.

A Kolozsvárt állomásozó katonaság főbb tisztjeinek ajkairól elhangzott amaz elveket mi sokszor feljegyeztük, melyek szerint nekik is szent törekvésük, hogy a katonaság és polgárság között a harmonia ápolassék.

Erre való hivatkozással, most arra kér

telenek a mindennapi kenyérüket a munkájuk által megkeresni és a kik elhelyezésre várakoznak. Itt egy lelkesnek a huga ajánlotta fel a sokoldalú képességeit a teljes ellátás és hajlékért esérébe.

— Szegény teremtések! — mondá Holt Bazil szomorúan, a mint a hosszú, szálamasan hosszú hasából, mely tele volt „társalgónak“, „gyermek kertésznek“ és „máslók“ ajánlatával, végig olvasta és ekkor a szomorú jegyzék végén két sor ragadta meg a figyelmét és kétszer olvasta át a hirdetés után tett nevjelző kezdő betűit

„Egy lady, a ki a zenében és Francia nyelvben teljesen jártas, tanítványokat keres. Adress D. F. Spellmans Repistory, Alexandraville.“

D. F. Igen, ezek voltak az ő nevének a kezdő betűi — „Daisy Flóliott“. Reszkető kezekkel vette fel ismét a hírlapot és azt a két sort még egyszer elolvasta.

— „Alexandraville!“ Most már emlékezett arra a helyre, az ő hosszú reménytelen bódorgásaiban csak tegnap delüln ment azon keresztül — elhagyottak látszó ház-sorokból állott, melyeket az utóbbi időben a külvárosban építettek — szegényesek és rendkívül újak voltak. Elékeztett, hogy a függönylen, ablakos házak mellett ment haza a mai nap hőségét perinetéhez hasonló sűrű köd hirdette; egy rossz kintorna szomorú nőket játszott és Bazil megállott, hogy sajnálkozzon azon emberek felett, kik e tonda helyen laktak és soha sem láttak illatos réteket, lombos erdőket és az Ashy Denehez hasonló kereteket, hol ez a könnyű eső olyan édes illatokat csalt volna ki a virágokból. — Ezek szegények, a madarak dala és a folyó lágy csobogása helyett, a kintornás szálamasan szomorú nőát hallak.

(Folytatása következik.)

Egy pár év egy farmer életéből.

— Angol regény. —

A Lauri szerzőjétől.

Az „Ellenzék“ részére fordította: AMICA.

VIII.

(Folytatás.)

(17)

— Madam — dobogta ismét — ő egyedül hagyta el a kegyed házát?

jük a Kolozsvárt állomásozó katonaság legelső rangu tisztjét, hogy ez ügyben a legszigorúbb vizsgálatot vezesse be s a meny nyiben kiderül az, hogy a hozott és végrehajtott marasztaló intézkedések olyanokat szűrtak, a kik nem *dacz*-ból kiállottak *Telent*, azt a tisztet, a ki az intézkedések hozatalában első tényező volt, minden részrehajlás nélkül a legszigorúbb büntetésre méltó.

Mi a magunk itéletét ez ügy illetően képen történő elintézéséig függőben hagyjuk, úgy általában a „Hier”-rel való jelentkezés követelésének törvényszerűségére, valamint a jeleneset részlete nézve. Megjegyezzük, hogy a polgárságot még a mulasztás sem terheli, hogy ő ezen nem *dacz*-ból elkövetett hibák miatti intézkedések ellen orvoslást nem keresett. Keresett orvoslást mindjárt az első áldozat beázatása alkalmával. Járta a magasabb tiszteknél s fázardozásuk a remélt figyelemben nem részesült. Mi hiszünk és megvagyunk győződve, hogy a Kolozsvárt állomásozó katonaság magasabb intézői sokkal szélesebb látókörrrel bírnak, hogy sem engedjék, hogy egyes tényezők, az intentiók nem egészen helyes felfogásával és a *šok* egydalma alkalmazásával minden áls és ok nélkül teremtsenek olyan felfordulást, a milyen Ausztriában uralkodik.

— **Erdélyi Irodalmi Társaság.** Az erdélyi irodalmi társaság e hó 21-én vasárnap délelőtt 11 órakor, a városháza közgyűlési termében felolvasó gyűlést tart következő tárgysorozattal:

1. Széchenyi-Lorenz Josephine r. tag. Marcellé.
2. Apáthy István r. tag. Költemények.
3. Malonyai Dezső r. tag. Semmi (elbeszélés).

— **Iskolás lányok az ipartelepeken.** A kolozsvári állami polgári leányiskola igazgatósága azt az igen helyes intézkedést tette, hogy az iskola két felső osztályába járó növendékeknek sorra bemutatja a kolozsvári nagyobb gyári és ipartelepeket. Tegnap délután a növendékeket az államvasut szomszédságában levő Reiter-féle *gyufa gyárba* vitték ki, a hol a gyár igazgatója részletesen megmutatta a gyár összes helyiségeit s megmagyarázta a gjártási módokat, s bemutatatta a különféle gyufa nemeket. A növendékek mindezt nagy érdeklődéssel szemléltek. Mindenesetre csak elismeréssel említhetjük fel a különben is áldásosan és eredményesen működő iskola igazgatójának ezt a teljesen megokolt intézkedését, mely igen alkalmas eszköz arra, hogy a növendékek személyes tapasztalat útján ismerkedhessenek meg nagyobb iparvállalatainkkal és ez uton is gazdagíthassák az ismereteiket.

— **A közúti vasut közlekedési akadályai.** Vettük a következő sorokat: A városi vízvezeték hálózat második főnyomócsővének lerakása következtében Monostor-felől induló vonalainkat csak a Nép-utcaig közlekedtetethetjük, hogy a közúti szekerforgalom akadálytalanul lebonyolítható legyen. E miatt f. hó 22-étől kezdődőleg 27-ig vagyis hétfőtől szombatig, vonatnak a főútról csak a Nép-utcaig fognak közlekedhetni és viszont, mire a t. g. közönség figyelmét felhívni bátorodunk. A kolozsvári közúti vasut igazgatósága.

— **Hazafias egyetemi hallgatók** A Szamosfalva hatán kivégzett székyi vértanúk halálának évfordulója alkalmából ma délután néhány székyi tanár jelölt kivonult a Szamosfalva közelében lévő emlékhöz, hol kegyeletesen megemlékeztek a vértanúkról. Az egyetemi hallgatók ezen hazafias cselekedetét feljegyezzük emlékezet okáért.

— **A hárommillió alapítvány.** Pálffy János gróf *Wlassics* miniszterhez levelet intézett, a melyben felsorolja azokat az intézkedéseket, a melyeket tanároknak és ösztöndíjas tanulóknak a vöröskői várba való befogadására már tett és a jövő nyárig még tenni fog. Az uradalom ez évi jövedelmének nagy részét a vár illető szárnyának kellő berendezésére fordítja, úgy, hogy az érdekelték 1901-ben már okvetlenül lakhatnak a kastélyban; a gróf a lakoszobákon kívül nagyobb szabású könyvtárt is fog ott létesíteni. A pozsonyi fő- és középiskolák tanárai a jogakadémiai tanári kar kezdésére pénteken testületileg tisztelegnek Pálffy grófnál, hogy alapítványát megköszönjék.

— **Reformátusok gyűlése.** Pénteken, 1900 október 19 én d. u. 4 órakor a kolozsvári ev. ref. egyház a farkas utcai papi lakban képviselti közgyűlést tart. Tárgyai: a.) A szervezeti javaslat közgyűlési ellátása. b.) Két főgondnoki állásra jelölés. c.) A kántor-tanítói állás betöltése érdekében intézkedések.

— **Erzsébet-ut munkálatai.** Dr. Szentkirályi Ákos gazd. t. ig. az esküdtzései főtárgyaláson érdembe hozott 8 korona napidíját felajánlotta az Erzsébet ut céljára. A szépitő-egylet elnöksége másokat is kér e nemes példa követésére. A légszuszgáry előzőkny igazgatója két hordó kátrányt küldött ajándékba az utépítéshez. Kaukál építész czölőpverő gépet engedett át, melyet Clauser Adolf díjtalanul szállított az építés helyére. Mind-ezért köszönetet mond a szépitő-egylet igazgatósága. Az Erzsébet ut építéséhez szükség van a szépitő egyletnek 20 db. 2 és fél méter hosszú, 20 cm. vastagra faragott keményfára s 38 db. 2 fél m. h. 20 cm. vastag keményfa czölőpre. Továbbá 6 db. 3 fél m. hosszú, 30 fél cm. faragott és 10 darab 2 m. 60 cm. hosszú 30—12 cm.-re faragott kemény épületfára. A ki kedvező ártért ily méretű anyagokat a kegyeletes és köz célra felajánlani szives lesz, telefonon vagy levélben közölje a szépitő-egylet elnökségével. A hegyoldal vízeinek leeresztésére, elvezetésére, átereszekre stb. különböző méretű, kimustrált selejtes kő, csement, vagy agyag csövekre van szükség. A kik ilyeknek birtokában vannak, ajánlatátételre kéreknek. Az épülő Erzsébet ut iránt még Angliában is érdeklődnek. Egy hazánkban bányákkal rendelkező angol bányatársaság ez ut területén ábrázoló képes levelezőlapokat kért a szépitő-egylettől és fénykép felvételeket azokról a sziklákról, a melyeket az egylet kérésére Ivaits Alajos bányamérnök szakszerű alátámasztással és helyes irányítással, robbantás segítségével úgy legördített, hogy az alatt levő épületeket és lakókat semmi veszély nem érte. A társaság is hozzá fog járulni a mű létesítéséhez.

— **Kéregető zsidó.** Kolozsvár város főkapitányának engedélye nélkül kéregetett tegnap ismét egy idegenből ide került zsidó. A polgárkorn nem merték telefonon a rendőrségnek feljelenteni, nehogy meg nem érdemelt megrovásai kalandban részesítse a bűnügyi osztály a feljelentőt. Lapunk után hozták e tény a polgárság és rendőrség tudomására. A zsidó az össekoldult összeget egy nagy perselybe rakatta. A polgárságot figyelmeztetjük, az ily kéregetésekre csak akkor adakozzék, ha az idegenből Kolozsvárt hazalátó kéregető fel tudja mutatni Deák Pál főkapitány engedélyét. Kolozsvárt a szegény ügy rendezése még amúgy is sok áldozatot kíván a polgárságtól. Idegen kéregetőkkel szemben tartózkodóknak kell lenni.

— **Új bíró.** *Grandpierre* Emil dr. a kolozsvári kir. törvényszék e ritka szép képzettségű, nagy szorgalmú és előzékeny magatartású jogász körökben általános megvettségnek örvendő fiatal aljegyzője, a napokban tette le Budapestben, igen szép sikerrel a bírói vizsgálatot.

— **Három frtos telefon előfizetők.** Ha a kereskedelmi miniszter betartja azt a kötelező ígéretet, melyet tett, midőn kijelentette, hogy ha az előfizetők száma 300-ra emelkedik, a havi díjat 3 frtra szállítja le, az előfizetők száma a 600-at is el fogja érni. Ujabbban ugyanis a következők helyezték ismét kilátásba, hogy leszállítás esetén előfizetői lesznek:

Kereskedők:

Gy. Sipos Károly, Császár Dávid, Gibbon Albert, Püspöki Miklós, Stein János, Babos és Társai, Réti Sándor, Bányai Sámuel és fia, Juhos László, Oláh Rudolf, el. Reményik Lajos, Szegedi Zoltán, Pap László (magán lakás), Benke Dezső, Ifj. Gráf Lőrincz, Baka József, Berényi József, Munzát Bálint, Bréver János, Béni István, Deusch Miksa, Weress László, öz. Ifj. Pere István-Havas László, Geish Mór, Pap Ernő, Müller utóda, Somlyai, Krisztofer János, Lakatos József, Spilman Pál, Weisz Lajos, Blédy József, Sebesi Mór, Stana Ede.

Iparosok:

Bácsényiszky S. Babos Sándor, Matutsek József, Márczinkievics Ignác, Muntány Péter, Mayer Géza, Nagy Ferencz, Kocz Ernő, Léber Gyula, Vincze József, Mihaltsek Ferencz.

Magánzók:

Br. Mansberger Sándor bankigazgató, dr. Békésy Károly egyet. r. k. tanár, Spitzer Károly vízvezetési vállalat, Ligeti József kir. végrehajtó.

A névsort a Mezőgazdasági bank állította össze.

— **Vasuti tiszt mint dr. juris utriusque.** A munka emberének Hegedűs Sándor miniszternek a figyelmét szorgalmasan fel fogja kelteni az a párralán bizonyos, melyet egyik kolozsvári fiatal vasuti tisztviselő kifejtett. E vasuti tiszt a kolozsvári üzletvezetőségnek szolgál. — Az érettségi vizsga letétele után lépett a vasuti szolgálatba. — Szolgálati pontos teljesítése mellett szabad óráiban minden szorgozást elhagyva, vas szorgalommal tanult. — Letette az egyéves önkéntesi vizsgát, a vasuti tiszt, távirati, forgalmi, kereskedelmi államfőnöki vizsgákat. Az állami számvevő szék előtt vizsgázott az állami számvitel-tanból. A posta előtt a postamesteri vizsgát állta ki. Beiratkozott az egyetemre s minden szabad idejét felhasználta, hogy tanárait hallgassa. Letette a 2 alap vizsgát s a 4 szigorlatot. Minden vizsgáját kitüntetéssel tette le. Juniushan felavatták jogtudományi tudorának, holnap után pedig államtudományi tudorának avatják fel a vasszorgalmu, kiváló tehetségű tisztviselőt.

E tisztviselő neve dr. Georgevits József. Jelenleg 38 éves körös bányai születésű, 13 év óta nős, 15 év óta van a vasut szolgálatában. A nyáron kissé megviselte a hivataloskodással, tanulással túlfeszített szellemi munka. Hogy könnyítésnek helyetlén, kiküldötték a püspök fürdői szolgálatra — üdülni. A tul élénk forgalom miatt ez üdüléssel úgy járt, mint az Ördög pirulában gyaloghíntőn utazó patyikus. A jeles férfit szombati felavatása alkalmából ovációban készülnek részesíteni karlarsai és barátai. Az egyetem e szorgalmas polgáratól példát vehetnek a Bukovinai Abszík.

— **Szégyelje magát** dr. Theodor Heidberg chemische fabrikon. Fabrikon: IX. Soroksárterasz 52. Budapest, Bureau: V., Arany Jánosgyasse 25. Szegény Arany János, kesereghet a másik világban, hogy az ő nevéről keresztelt utcából terjeszlik a német szót, német szellemet. Ilyen magyar a Bu-

dapesti Hirlapban Vadnay Andor tollából megjelent cikk szerint teljesen *megmagyarosodott főváros*. Heidberg ur, ön is egyik tényezője annak, hogy a fővárosból és a fővárosban a német szó árad szertszét. Költözékek ki iródjával az *Arany-Jánosgyasséból*, bujják el és szégyelje magát!

— **Esiküvő.** Grün Ignác, Tamási Tamás és fia kolozsvári czég könyvelője e hó 20-án tartja esküvőjét Budapestén Szigeti Emma kisaszonnyal.

— **Kossuth-szobor Tisza-Földvárrott.** Míg a budapesti Kossuth-szobor — és mauzoleum ügye mélyen alszik és senki se zavarja álmait, addig a vidéki városok, még a kisebbek is, egymásután ébrednek annak a tudatára, hogy mivel tartoznak Kossuth emlékének. Legujabban Tisza-Földvárrott indult meg a mozgalom egy Kossuth-szobor fölállítására. A mozgalmat az odaváló fő- és középiskolai tanulóifjúság indította. Máris szép összeg áll a bizottság rendelkezésére. A gyűjtőleveket a napokban küldik szét.

— **Aszfalt-járdák Deésen.** Az utca rendezésével tömeges építkezések történtek a múlt nyáron, a mi arra indította Deés város hatóságát, hogy az utcák mentén a régi járdák helyébe a közönség kényelmére a kor igényeinek megfelelően aszfalt járdákat építtessen. Eddigél csak két utca volt ilyen járdával ellátva, most azonban még négy utcában fogják lerakni; a város érdemes polgármesterének, *Szilágyi* Albertnek ugyanis sikerült egy hazai vállalkozóval olyan előnyös szerződést kötni, hogy a jövő év helyett már az idén lerakja a burkolatot s a jövő év végéig nem fizet a város a mint hogy a költségvetés nem is enged meg. A brassói csement gyár vállalkozott erre, mely az előlegezés mellett sem magasabb díjtételt nem alkalmaz, s sem kamatot nem vesz. Remélhető, hogy a bizalomnak meg is fog felelni a gyár. Jelenleg a Király-utcában és az ujonan nyitott, de még meg nem keresztelt utcában foly az aszfalt járdák lerakása. Az új utcát értesüléstünk szerint Petőfi utcának fogják elnevezni.

— **Országos Arany-ünnep.** Emilittük, hogy a községi jegyzők országos kongresszusán Tokay Elek, körorsszegapáti jegyző azt indítványozta, hogy a községi jegyzők teygek országossá *Arany* János emlékének ünneplését. Indítványát a gyűlés nem tárgyalhatta, mert a kongresszuson vármegyey jegyző egyesületeknek delegáltjai tehetek indítványt. Tokai indítványát azonban magáéva tette Hunyad vármegyey s a legközelebbi jegyzőgyűlésen tárgyalni fogják.

— **Új szivarok.** A pénzügyminiszter közhírré teszi, hogy az általános forgalomban lévő valódi havanna-szivarok árjegyzékében felvett Regalia Britanica, Regalia Londres, Regalia Media és Londres szivarfajuk a készletek elfogytával a forgalomból kivételnek s ezek helyett a Lirie de Oro gyárból származó következő négy új faj valódi havannaszivar fog az alább megjelölt árokon az általános forgalomban lévő dohánygyártmányok árjegyzékébe felvétetni: Perfecto. 50 darab egy ládácskában az árusok részére 23 korona 50 fillér, a fogyasztók részére 26 korona, darabonként 52 fillér. Predilectos. 50 darab egy ládácskában az árusok részére 17 korona, a fogyasztók részére 19 korona, darabonként 38 fillér, Regalia chien. 100 darab egy ládácskában az árusok részére 27 korona, a fogyasztók részére 30 korona, darabonként 30 fillér. Couchas. 100 darab egy ládácskában az árusok részére 23 korona, a fogyasztók részére 26 korona, darabonként 26 fillér.

— **Ma este a Pilzeni sórcsarnokban katoná zene lesz.**

Mulatság.

A *deési jóléteknyszélu nöegylet*, tegnap tartotta meg szépen sikerült tumbola estélyt saját egyesülete javára. Ajándékokból 150 drb. dísz tárgy gyűlt össze, melyekre 500 tumbola jegyet bocsátottak ki. Ezeknek kívül volt néhány értékesebb tárgy, melyeket árverés után adtak eligen magas áron, ami szintén az egyesület javára jövedelmezett. Az árverés körül Tüzes Karácson kir. körjegyző fejtett ki nagy buzgótságot. Az ő tréfás megjegyzéseinek közzönhető, hogy a vevők kapva kaptak az alkalmon és kevésbé értékes dolgokért is busás díjakat fizettek. Tumbola előtt és után táncmulatság volt, mely kitűnő jókedv mellett reggelig tartott. Éjfélt után konfetti dobás volt mely sok mulatságos epizódot szült. Az estély létrehozásán a nöegylet ügybuzgó elnöke Tüzes Karácsonné, Vékony Ferencné az egylet Vékony Ferencné az egylet alelnöke és dr. Weisz Lipótné fáradozott. Az ő érdemök, hogy az összes tisztá jövedelem 900 koronát tett ki.

A táncmulatság rendezése körül nagy erélyességet fejtett ki az alelnök Vékony Ferencné, a deési előkelő társasörök e szeretetreméltó tagja, ki Buday Elek rendező segítségével a nagyközönség minden tagját a legnagyobb előzékenységgel kötelezte le. A pénztárnokságot Stingly Zsigmondné a deési rendörkapitány neje teljesítette nagy pontossággal.

Gyászrovat.

Egy ifju leány halála. Gyászlapot vetünk, mely tudatja, hogy *Germán* Margit életének 16 ik évében tegnapelőtt hosszas szenvedés után meghalt. Teteimeit f. 17-én d. u. helyezték örök nyugalomra a kolozsvári köztemetőben. Béko poraira!

KÖZGAZDASÁG.

A titkos szerekről és az állati kuruzslásokról.

(Folytatjuk.)

Sok, igen sok szert hirdetnek úgy, mint a budapesti Bobé Nándor uri női-és színházi fodrász hirdeti titkos-és reklámorvosságát: „Nem hull a haj, nincs többé kopasz ember! Százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után meg nem szűnik a a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőrbetegség.”

„18652. szám alatt szabadalmazott aradi Somogyi Géza-féle állatok emésztését elősegítő por sertés betegségek ellen sikeres hatású és bármely állatnál alkalmazható.”

Ez a mellett, hogy állítólag universalis gyógyszer- még nagymértékben hízáló is volna. (?) ...

Egy gazda azt hirdette, hogy ő a sertésvész titkos szerével gyógyítani tudja, de megjárta, mert mihelyt községébe is eljutottak a sertésvész okozó bacilluszok, először is az ő szerelést támadták meg s nem tudta megmenteni saját sertéseit; hogy tudta volna gyógyítani a másét, midőn az ő titkos szere csalámból, eljárása pedig lépreccsalásból állott.

Van ezenkívül ezen gazdának egy specifikus szere, a vitriol-olaj, angol kénsav, vagy nyers kénsav (acidum sulfuricum crudum), melyet edzésül használn mindenféle új képlet ellen. Ezen szer egyike a legerősebb marószereknek és mégis kuruzsol vele.

Az 1888. évi VII. t. cz. 123. §. intézkedései ellenére igen sokan még üzletszerűen is gyógykezelétek állatokat, sőt akadnak olyanok is, kik állítólag veszettséget is tudnak gyógyítani és e gyógyítást néha gyakorolták is, daczára annak, hogy az imént idézett t. cz. 71. § a értelmeben veszett vagy veszettségnek csak gyanújában levő állatokon gyógyítási kísérleteket csak a hatóság engedélyével szabad végezni és csak állatorvosnak. Olyan kuruzsló pedig, majdnem minden községben akad, kinek minden tudománya abból áll, hogy az állat lépét árpal megszurja és azt hiszi, hogy ezen szurásával a bajon segíthet!

Némely községben a ragadós betegségek fellépése után a falu végére kereket tesznek azon reményben, hogy a betegség megszűnik. Ilyen helyeken aztán a tudatlan nép összehordja minden fillérét a kuruzslónak, hogy imádságával vagy „ráolvasásával” val távolítsa el más határra a betegséget.

Elég szomorú valóság, hogy az állati kuruzslás is meglehetősen el van terjedve és pedig igen sokfelé alakban. Önkéntelenül is azon kérdés merülhet fel az elősoroltak után, hogy mi okozta tulajdonképen az állati kuruzslások terjedését?

Talán az, hogy az állatorvos díjait nem tudják fizetni? Ez nem lehet ok, mert az állatorvosok a szegények állatait ingyen gyógykezelik. Az értelmesebb állattulajdonosok igénybe veszik az állatorvosokat minden alkalommal, de a nép zöménél meg van azon áltáános szokás, mely szerint „hajlik a tilosra”, már csak azért is szívesebben fordul és fizet kuruzslónak, mert tudja, hogy annak működése tiltva van. Hányan és hány-szor szenvedtek már kárt a kuruzslók igénybevétele által s azért képesek mégis újból és újból kuruzslókhoz folyamodni.

A művelt nép mindenben a szakértő tanácsát veszi igénybe, a műveletlen azonban kuruzslókhoz folyamodik és attól nem tud elpártolni, sőt még saját kárán sem tudja belátni, hogy a kuruzsló sohasem az állattulajdonosnak, hanem önmagának igyekszik használni, s a műveletlent többnyire sikerült is becsapnia.

(Vég. köv.)

Gabona árak.

Október 18.

A mai hetivásáron a gabonaárak a következők voltak:

	kor	fl.	kor.	fl.
Buza mmázásánként	12	—	13	40
Rozs	11	20	12	—
Zab	8	40	8	80
Árpa	10	40	12	—
Ó-kukuricza	10	80	11	—
Új kukuricza	8	40	9	—

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

A Vigszinház belső életéből.

Budapest, okt. 18.

A főváros író és művész társaságát élénken foglalkoztatja egy hír, mely a beavatottakat ugyan nem lepi meg, de annál jobban a többieket. Szécsi Ferencz, a Vigszinház igazgatója, kivált a színház kötelekiből. Ennek a magyarázata pedig, hogy Szécsi Ferencz ugyanilag önkrement. Szécsi Ferencz kiváló írói kvalitásu ember, dus-

gazdag családból származott, házassága révén pedig vagyonra megkészszerződött. Ügyvéd lett, de valójában író maradt. Örült a Vigszinház megteremtésének legfőbb mozgatója. A Vigszinházban rengeteg pénz van. Szécsi azonban egyéb szerencsétlen vagyoni spekulációkba bocsátkozott s ezért vált meg a Vigszinházról. Talán írói vénájának használni fog e lépése. Helyébe — Szécsi dramaturg igazgató volt — egy más állást kreáltak: művészeti főtisztá állást s erre az állásra egy rokonszenves, talentumos, ismert fiatal poetát hittak meg: Telait Jenőt, a ki bizonyára mindennek teljes elismerését fogja kivívni.

A nemzet halála.

Hódmező-Vásárhely, okt. 18.

Hódmezővásárhelyi törvényhatósága tegnap közgyűlésén Andrey Gyula képviselő indítványára egyhangulag elhatározta, hogy idős Pálffy János grófnak ismert alapítványáért *elismerését és háliját jegyzőkönyvileg örökíti meg és a gróft a jegyzőkönyvi kivonat mellett hazafira lelkesedéssel üdvözl*

A jegyzői kar sérelme.

Budapest, okt. 18.

A cs. és kir. 46. gyalogezrednél fordult elő az az eset, hogy a tisztikar egy községi segédjegyzőt ezen polgári állásánál fogva nem talál méltónak a tartalékos tiszt rangra. Hír szerint a tiszt gyűlésben, a melynek tanácskozásai különben katonai titkot képeznek, valaki azt hozta fel, hogy a segédjegyző végrehajtással is foglalkozik, s e miatt hozták azt a jegyzői karra kétségtelenül súlyos határozatot. A jegyzők országos gyűlése nagy felháborodással hallotta az erről szóló jelentést s a függetlenségi 48-as párt részéről a jegyzői karnak ezt a felfogását a legközelebbi interpellációs napon szavá teszik a képviselőházban, a *honvédelmi miniszterhez intézendő interpelláció* alakjában.

Országgyűlés.

Budapest, okt. 18.

A képviselőház mai gyűlésén Perczel elnököl.

A vigéczek kitelepítéséről szóló törvényjavaslatot harmadszor olvasták fel és aztán elfogadták.

Széll Kálmán előterjesztette jelentését az új országház építéséről. Az országház csak 1902-ben készül el.

Munkácsi „Honfoglalás” képét a kiküldött bizottság helyszüke miatt nem találta elhelyezhetőnek, hanem azt a Szépművészeti Muzeumban fogják elhelyezni.

A királynak és királynénak a szobra szintén nem helyezhető a tervezett helyre, hanem a kupola terembe fogják tenni.

Az országház építési költsége **28 millió korona.**

Mattasich-Keglevich ügye.

Budapest, okt. 18.

Möllersdorfból jelentik, hogy Mattasich-Keglevich levélben felkérte Polónyi elvállalni ügyeinek gondnokságát.

Birtokában vannak azok az okmányok, melyekből kitűnik Mattasich-Keglevich áttatlansága.

Ezeket szükség esetén Polónyi nyilvánosságra hozza.

Hohenlohe lemondása.

Berlin, okt. 18.

Hohenlohe herczeg, német birodalmi kancellár lemondásáról az összes német lapok nagy sajnálattal cikkeznek.

Bülow gr. kinevezése.

Köln, okt. 18.

A császár Bülow gróft porosz miniszterelnökké és külügyminiszterré nevezte ki.

A kínai háború.

London, okt. 18.

A császári csapatok Huicstut visza foglalták.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolvasó szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Édes mustot

lehet kapni mátol fogva

FLÓRA GYULA

Sátcenyitőri fűszerüzletében.

1 liter 36 krajczár. 72 fillér.

Tölgyfaeladási hirdetemény.

Nagyküküllővármegye Nagy-Sinkai járásában fekvő, Nagy-Sink, Morgonda, Brullya községeknek eladásra engedélyezett fatömegek zárt irasbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános árverésére a határnapokat a következőkben tűzöm ki; megjegyezvén, hogy az árverés az illető községek iró-dájában mindig reggeli 9 órakor fog megkezdetni:

1. **1900 november hó 12-én:** Nagysink községben. Eladásra kerül az 52335 f. 2 1899 sz. magas rendelet alapján engedélyezett 46'40 holdon talált 3573 drb tölgyfa, megbecsült 2605 m³ mü- és 2550 m³ tűzifa választékkal, 28528 kor. 30 fillér kikiáltási árral.

2. **1900 november hó 13-án:** Morgonda községben. Eladásra kerül az 104371—99 számú magas rendelet alapján engedélyezett 99'9 kath. holdon talált 2275 drb tölgyfa, megbecsült 4927 m³ mü- és 9813 m³ tűzifaválasztékkal 70626 kor. 10 fillér kikiáltási árral.

3. **1900 november hó 14-én:** Brullya községben. Eladásra kerül a rendes öt évi vágásban összesen 66'25 kath. holdon talált 1466 darab tölgyfa, megbecsült 3199 m³ mü- és 6343 m³ tűzifa választékkal, 50193 korona 30 fillér kikiáltási árral.

A kérdéses erdőterületek jó megyei utak közvellen szomszédságában 10—15 km. távolságban vasuti állomásoktól fekszenek s esetleg egy kiszállítási utirányra is szolgálhatnak. Fuvarek elegendő.

Árverezni szándékolók kötelesek az árverések megkezdése előtt bántatpénz fejében a kikiáltási ár 10 százalékát az árverező bizottság elnökének kezeihez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. Zárt és kellő bántatpénzzel ellátott irásbeli ajánlatok, melyekben árverezők kijelenteni tartoznak, hogy az árverési feltételeket ismerik s azoknak magukat alávetik, a szóbeli árverés megkezdéséig elfogadhatnak. Megjegyzendő, hogy kikiáltási áron alul eladás nem történhetik. Az árverési feltételek részletes becslési adatok az illető községek előljárási iró-dájában bármikor megtekinthetők.

Nagysinken, 1900 évi október hó 1-én.

Imeos Jenő,
főszolgabíró.

1026. 3—3.

Árlejtési hirdetemény.

A mocsai járási főszolgabíró részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a kis-sármási br. Bánffy-fele bánya mellett talált kavics kibányászására f. évi november hó 20-án délelőtt 11 órakor a helyszínen — a jelenlegi palabánya mellett — nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, a melyre a vállalkozni szándékozók ezennel meghívottak.

Termelendő összesen négyszáz köbméter kavics.

Kikiáltási ár köbméterenként Kettő korona 50 fillér.

Az árlejtési feltételek a nagysármási körjegyzői hivatalban Nagy-Sármáson, valamint alólírott szolgabíróval betekintethető.

A mocsai járás főszolgabírájától.

Mocsán, 1900 október hó.

1033. 1—1.

Gaál Jenő,
szolgabíró.

Árverési hirdetemény.

A bökényi gör. kel. egyház (Bánffy-hunyadi járás) tulajdonához tartozó és a Retyiczei határon levő erdejéből 45'80 k. hold **bükkfaerdő**

f. évi november hó 4-én d. e. II órakor

árverés útján elfog adatni 3535 azaz Háromezer-öttszázharminczöt korona kikiáltási ár mellett.

Az árverezni szándékozók kötelesek az árverés előtt 10 százalék bántatpénzt lefizetni.

Az árverési feltételek a fentnevezett egyház hivatalában akármikor megtekinthetők.

Kelt Bökényen, 1900 évi október hó 18-án.

A bökényi gör. kel. egyházigazgatóság nevében: 1034. 1—1

Todorucz Gábor,
gör. kel. lelkész.

Hás Onucz,
egyházigazgató.

Fogászati mű-termet

nyitottam

a Vigadóval átellenben, Unio-utca 22. sz. a.

Az elméleti ismeretek megszerzése után huzamos ideig működtem egy budapesti elsőrangú fogászati műteremben. Kolozsvárt pedig dr. Rudas Gerő és dr. Hóntz Kálmán magántanár urak műtermében 7 éven keresztül alkalmam volt működésemmel a n. é. közönség teljes megalégedésére működhetni.

Ezentul is kérem a szíves pártfogást. Minden a fogászat körébe tartozó műveletet a leg gondosabb kivitelben, jutányos árak mellett eszközölök.

Tisztelettel

Virágháti Gyula,
műfogász.

970. 4—5.

Hirdetemény.

A már 20 év óta állandósított *pinzgauberni tehenészetem*, mely áll 10 első osztályú hasas tehén, 8 ugyancsak kiváló hasas üsző, egy a gr. *Wenkheim Viktor* híres kamtni gulyájából származó 2 és fél éves telivér bikából

f. évi Október hó 27. és 28-án

tartandó **dévai** állatvásár alkalmával **eladásra kerül.**

Az eladásra kerülő állatok mindannyian részint báró Nyári, részint gróf Wenkheim gulyából vásárolt telivér berni apaállatok ivadécai és mindannyian mult ősszel és idei tavasszal lépfene ellen immunisáltak.

Esetleges korábbi ajánlatok **Cserna-Keresztura** czimzandók.

1032. 1—3.

Barcsay Kálmán.

Mező-örményesi uradalom

bérgazdaságában, több évi gyakorlattal bíró gazdasági intézelet végzett katonai kötelezettségének eleget tett **nőtlen egyén**

alkalmazást talál.

Bizonysítványok uradalom czimére Örményesre kell küldeni.

Állást megegyezés után lehetőleg azonnal el kell foglalni. 1025. 2—2.

Tulhalmozott készletünk miatt igen szép és teljesen kiszaradt

amerikai tölgyfaparketteket

ugyszintén

azoknak jótállás mellett való lerakását.

T o v á b b á:

bármilyen épület-asztalos munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett elvállalunk.

Mestitz Mihály és Fiai,
Kolozsvár és Marosvásárhely.

931. 12—x.

Eladó házak!

Deák Ferencz-utca 46—48 és Bethlen-utca 20. szám alatti házak eladók.

Értekezhetni a tulajdonossal Deák Ferencz-utca 46—48 sz. 1027. 2—3.

Egy használt, de jókarban

levő, lábhajtású, teljesen felszerelt

francia eszterga-pad

[2 mtr. hosszú, 172 mm. szegmagassággal] eladó!

Megtekinthető a közúti vasut főállomásán. 1028 3—3.

Világ-Panoráma

elsőrangú műkiállítás!

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 1a. sz. alatt. Október 14—20-ig.

◀■■■■■ A Magas-Tátra. ■■■■■▶

Minden vasárnap új sorozatok!!

A Világ-Panoráma nyitva van **mindennap** reggel 9 órától déli fél 1 óráig és délután fél 2 órától esti 10 óráig.

Belélti díjak: Felnötteknek 20 kr. Tanulók, gyermekek és katonák (örmeztől lefelé) számára 10 kr.

Kiváló tisztelettel

740. 53—0.

az igazgatóság.

Néhány külső hivatalnokot

keres állandó és jól jövedelmező alkalmazás mellett előkelő népszerű biztosító intézet.

Más szakmabeli ajánlkozók alaposan kiképezettek.

Ajánlatok Kolozsvárra (Benigni palota, biztositási iroda) intézendők.

1001. 8—20.

Nyomatott Magyar Mihály nyomdájában, Kolozsvárt.

Joghallgató,

ki a román nyelvet bírja, ügyvédi irodámban

azonnali alkalmazást nyer.

Dr. Feldmann Gyula,
ügyvéd

1030. 1—3

Zsibón (Szilágy megye.)

Eladó házastelek.

Monostori uton, belvároshoz közel, napson, Szamosra rugó **kertes telek,**

előnyös fizetési feltételek mellett eladó.

Felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.
1035. 1—2.

Konyha berendezési cikkek!

TAUFFER DEZSŐ

vaskereskedése

Kolozsvárt.

Van szerencsem a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a **Mátyás királytér** (főter) **8. szám alatt** a „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank palotájában a mai kor igényeinek megfelelő

vaskereskedést

nyitottam.

Raktárt tartok mindennemű rudvasból és vaslemezből, épület butorvasalásból, gazdasági kellékekből, továbbá nagy gondot fordítok a konyha berendezésben előforduló cikkekre, u. m. zománczolt, lemez és öntött edényekre, China ezüst és alpacca tárgyakra és minden ide tartozó cikkekre.

Midőn a nagyérdemű közönség becses figyelmét üzletemre felhívni bátorodom, legszolidabb árakról és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kérve maradok

kiváló tisztelettel

Taufer Dezső.

vaskereskedő.

Mindennemű szerszámok!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!!!

KOZEL F. JÓZSEF

kályharaktárban
Kolozsvárt, Unio-utca 20. sz.
(Redouta szobában)

állandóan 900—400 darab kályha készletben van, melyek egy szépség mint minőség tekintetében felülmúlhatlanok s az eddig teljesített nagyobb megbízások teljes biztositást nyújtanak arra, hogy a nagyközönség további megbízásai is ép úgy mint azelőtt a legnagyobb szakszerűség és pontosság mellett fog eszközöltetni.

HEVESI JÓZSEF

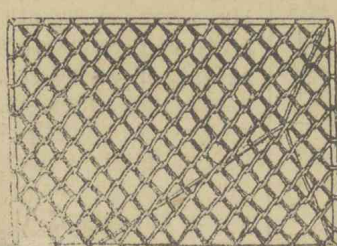
műasztalos
Gyár-utca 8. szám.
elvéllal mindenféle asztalos munkát és fapadozatot.

Nagy raktárt tart:
kitűnő minőségű, gőzben szárított

Parkettekből!

Telefon 136.

Jó munkáért kiténtetve!

Léber Gyula első erdélyi fonat- és szitaárú gyára Kolozsvárt **Torda-utca.**

Eisele József

réz-, érczmű- és gőzkazán-gyár
Budapest,
V., Külső Váci-ut 138.

Pénzkölcsön

földbirtokokra, bérházakra I. II. helyre kedvező feltételekkel nyerve. Félvilágosítást ad szívesből **Gerő A.** volt tkptári igazgató Budapest VII. Nefeletj-utca 8. szám.

BRAUN MIHÁLY

szpecialista a hangszerkészítésben elvéllal

felelősség mellett hangszer javításokat.

Raktára az összes hangszernek.

Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve.

Magyar fém- és lámpaárugyár r. t. Petroleum-lámpák, légszusz és villanyvilágítást tesztek, mindenféle fém díszművek stb. Raktár: **Kolozsvárt,** Wesseleny-ut. 20.

A Magyar Kerámiák gyár részv. társ. Budapest. Iroda VIII. József-körút 14. Telefon: 52—74. Gyárak: X. Kőbánya, Óhegy. Telefon 53—09. Ajánlja Rost Ottó mérnök és a kerámi feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott, kocsu ut, járda- és udvarok burkolására kitűnőnek elismert kerámi kőveit és kerámi lapjait.

Minden háziasszony szíves figyelmébe: „Stella” linoleum szobapadlómáz felülmúl minden e czélra eddig használt festéket, higiságnál fogva a leg-takarékosabb, színe tartós és el-lentálló. Kapható minden helyi fűszer és vaskereskedésben. — „Stella” vegyszert gyár **Lederman D.** Budapest, VII. Dohány-utca 81.

Első egyedüli magyar zongoragyáros Thék Endre. Főraktára: Budapest, Üllői-ut 66. a gyár-baz; főraktára: Kolozsváron, Unio-utca 12., **Farkas Ödön** igazgatójánál.

A ki Kolozsvárra jön, szálljon **Nagy Gábor** elsőrangú „Központi Szállodájába”, ahol pontos kiszolgálás mellett tiszta vendégszoba, kitűnő étel és valódi bor kapható.

B. Bak Lajos épület- és butorasztalos

Kolozsvárt. Gyári üzemre berendezett műhelyből kikerült tárgyak kiállításokon elismerést érdemltek! Az árak szolidak.

Frank Henr. Fial pótkávégyárosok, gyárak: Kasán és Záhában. — Valódi „Frank” kávé-pótlék, kapható az ország minden jobb fűszerkereskedésében.

Központi fűtések, szellőztetések, városi vízművek, csatornázás stb. Épületbádogos-munkák, horgany-díszítmények. Vajkó-pölő. **Zellerin gyár r. társ.** Budapest, Nagy-diofa-utca 14.

Varga Pál cimbalom-gyártónál megjelent cimbalomiskolából 1 hét alatt tanító segélye nélkül megtanul cimbalmozni bárki, melyet üzletben vásárolt cimbalomhoz ingyen adok. Budapest, VIII. Rókk Szilárd-utca 3. szám. — Cimbalomokról képes arjegyzők ingyen.

Hazai márvány-iparvállalat. A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükségeslendő már-

ványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki rendelések gyorsan eszközöltetnek. Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. **Földy Antal** utódai Kolozsvárt, Ferencz József-ut 58. szám.

Benke Dezső fűszer üzletében **Kolozsvárt** (magyar-utca szeglet) a legjobb minőségű **élelmi cikkek kaphatók** szolid kiszolgálással a legutányosabb árban.

Friss Must és finom csemege szőlő

A ki hazai szövetből készült ruhában akar járni, az forduljon megrendelésével **Maronikiewicz Ignác**hoz, kinek szabó-üzlete Kolozsvárt, Belközép-utczában van.

Vízvezeték, csatornázás, kutszivattyúk, tűzoltó felszerelések, fürdőberendezések tervezése és készítése hazai anyagok felhasználásával

Bányai Kálmán és Társai Kolozsvárt, főter 18. Telefon 324.

Medgyesfalvi Lőr. rum- és **cognacgyár,** Marosvásárhelyt. Ajánlja francia módon gőzlepárolás útján készült creme-líkorjeit. Saját szilvórium, seprő és törköly-főzde. Kitűnő rumok. Különlegesség: „Assam-Rum”, legkitűnőbb thearum. Arjegyzők vizsontelárusítók részére ingyen és bérmentve.

Keresztényfalvi agyag-árugyár részvénytársaság. **Keresztényfalva,** (Brassó.) ujonnan berendezett és nagyobbított gyárában kitűnő minőségű kőagya- és csamotte-árakat főképen vízvezeték- és csatornázási csöveket, kémény-rakványokat és más építkezési cikkekkel, vályukat stb.; mindenféle tűzálló csamotte-tégelálat, lemezekeliszítés vakolatot és egyebet nagyban készítenek.

A résztvett kiállításokon arany érmek- és oklevelekkel kiténtetve.

UDVARI ÉS TÁRSA

törv. bejegyzett kocsigyártó **Kolozsvárt, Hidfő-utca** (Zöldfa vendéglő mellett.)

Raktáron tart kész kocsikat választékban. Kocsijavításokat és rendeléseket pontosan, kívánat szerint teljesít.

Telefon: 339.

